

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **EXPRESIÓ AUDIOVISUAL**

Coordinació: Sandro Machetti Sánchez

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	EXPRESIÓ AUDIOVISUAL
Codi	101907
Semestre d'impartició	1r Semestre - Avaluació Continuada
Caràcter	Comunicació i Periodisme Audiovisuals (CPAV): Obligatòria / Història i Història de l'Art (HHA): Optativa
Nombre de crèdits ECTS	7.5
Grups	1 Grup Gran (GG: Tots els alumnes), 2 Grups mitjans (GM1 i GM2: el professor establirà els grups un cop començat el curs)
Crèdits teòrics	3.75
Crèdits pràctics	3.75
Coordinació	Sandro Machetti Sánchez
Horari de tutoria/Iloc	Dimecres 12-13h. Despatx 3.58.3 (SCINIAA: Seminari de cinema i Arts Audiovisuals) Els alumnes que per una causa justificada no puguin fer tutories en aquest horari hauran de fer-les per correu electrònic (sandro.machetti@hahs.udl.cat) o per telèfon (973703102, en aquest darrer cas en l'horari de tutoria presencial).
Departament/s	Història de l'Art i Història Social
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials: 40 % (aproximadament) CPAV 71h / HHA 67h Hores no presencials: 60 % (aproximaament) CPAV 116,5h / HHA 86,5
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Castellà 75% Català 25%
Grau/Màster	Grau en Comunicació i Periodisme Audiovisuals / Grau en Història / Grau en Història de l'Art
Distribució de crèdits	1 crèdit = 25 hores de treball de l'estudiant. CPAV = 187,5 h. HHA = 150 h
Horari de tutoria/Iloc	Dimecres 12-13h. Despatx 3.58.3 (SCINIAA: Seminari de cinema i Arts Audiovisuals) Els alumnes que per una causa justificada no puguin fer tutories en aquest horari hauran de fer-les per correu electrònic (sandro.machetti@hahs.udl.cat) o per telèfon (973703102, en aquest darrer cas en l'horari de tutoria presencial).
Adreça electrònica professor/a (s/es)	sandro.machetti@hahs.udl.cat

Informació complementària de l'assignatura

Descripció

Conèixer i comprendre la naturalesa textual i intertextual de l'expressió audiovisual. Anàlisi històricoestètica dels seus fonaments formals i artístics.

IMPORTANT

Aquesta assignatura és de 6 crèdits ECTS per a l'estudiantat d' Història i Història de l'Art (HHA). La compensació de crèdits es realitza fonamentalment en l'apartat pràctic (Vegeu Metodologia i Avaluació).

CODI HHA: 100028

CURS HHA: 3r i 4rt. Pel que fa als estudiants d'**Història de l'Art**, tot i tractar-se d'una assignatura optativa, és molt recomanable cursar-la a 3r curs, ja que els seus continguts faciliten la superació de l'assignatura obligatòria de 4rt curs *Història del Cinema i altres arts audiovisuals*

CRÈDITS Teòrics HHA: 3

CRÈDITS PRÀCTICS HHA: 3

ALTRES CONSIDERACIONS

Sobre la utilització d'ORDINADORS i altres dispositius tecnològics

NO és permesa la utilització d'ordinadors portàtils o d'altres aparells similars (tauletes, PDA, telèfons mòbils, smartphone...) en les sessions teòriques.

Sobre els EXERCICIS i TREBALLS:

Es considerarà automàticament **NO APTE**, sense necessitat de valorar els seus continguts, qualsevol treball que tingui alguna d'aquestes deficiències:

1. Treballs/exercicis sense el corresponent aparell crític, si s'escau, amb criteris homologats (notes a peu de pàgina, preferiblement, o al final del text o anglosaxones, tot seguint els criteris de la Facultat de Lletres).
2. Treballs/exercicis amb greus i persistents problemes ortogràfics, sintàctics, gramaticals i/o semàntics.
3. Treballs/exercicis realitzats per còpia sistemàtica de materials bibliogràfics o en xarxa. Plagis.
4. Treballs/exercicis realitzats amb el suport exclusiu de materials no recomanats pel professor.
5. Treballs/exercicis realitzats sobre divagacions retòriques, formalistes o cinèfiles.
6. Treballs/exercicis, en suma, que no assoleixin un nivell mínim de professionalitat.

Sobre les TUTORIES

1. Les tutories presencials es realitzaran en les hores, dates establertes en aquest programa.
2. La tutoria és una eina fonamental per tal de solucionar aspectes de contingut del temari i per tal d'orientar la realització dels exercicis i treballs.
3. Les tutories es podran realitzar individualment o en grup petit.
4. Per tal de solucionar dubtes sobre materials concrets (films, llibres, imatges, fotocòpies...), és convenient portar a la tutoria el material objecte de consulta.
6. En el cas de treballs/exercicis/textos que requereixin l'ús de bibliografia, aquesta haurà de ser la recomanada pel professor. En cas d'utilitzar altres materials no recomanats, és molt convenient assegurar-se de la seva idoneïtat amb el professor en tutoria.
7. No s'admetran treballs/exercicis/textos sencers per a ser tutorats o corregits en la seva integritat abans

de la seva presentació formal. La tutoria està plantejada per a que l'alumne exposi problemes concrets sobre la seva feina o dubtes generals sobre procediments i tècniques metodològiques, amb la sana intenció de generar un debat intel·lectual amb el professor. No es tracta mai, doncs, d'una presentació prèvia, sinó d'un procés continu de solució de problemes i construcció i millora del treball.

8. Les tutories o consultes realitzades per escrit (correu electrònic) han de ser pertinents i han d'exhibir polidesa formal en l'expressió i en l'escriptura. En tal cas, es respondran pel mateix procediment, per ordre d'arribada i en un termini no superior a quinze dies des de la seva rebuda. **Les tutories o consultes realitzades per escrit que no tinguin uns mínims de polidesa formal en l'expressió i l'escriptura no seran contestades.**

9. Durant els períodes en que no hi ha classes presencials s'atendran tutories només per correu electrònic. En cap cas s'atendran tutories durant les vacances d'agost.

Sobre la BIBLIOGRAFIA

El professor orientarà la selecció bibliogràfica més adient per tal del realitzar treballs, ampliació de temari i/o preparació de les pràctiques (a classe o individualment en horari de tutories)

Fons bibliogràfics consultables:

A Lleida:

- Biblioteca de Lletres de la UdL.
- Biblioteca Pública. Maternitat.

A la resta de Catalunya:

- Biblioteques de les diferents universitats catalanes amb estudis de cinema.
- Biblioteca de Cinema de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya. Plaça de Salvador Seguí 1-9, 08001 Barcelona. Confirmeu els horaris a <http://www.filmsoteca.cat>

Consulta de catàlegs en xarxa:

- Catàlegs UdL i altres universitats catalanes o espanyoles. Consulteu **CCUC** i **REBIUN** i la resta de recursos oferts per la Biblioteca de Lletres en xarxa
- Catàlegs de la Biblioteca de Filmoteca <http://www.filmsoteca.cat/web/catalegs>

Sobre el VISIONAT DE FILMS I ALTRES OBRES AUDIOVISUALS

Per a la bona preparació dels continguts de l'assignatura i l'adquisició de l'hàbit de veure l'audiovisual amb perspectiva analítica i rigorosa és absolutament necessari que l'alumnat completi la formació amb el visionat de films o altres propostes audiovisuals relacionats amb la matèria a més de les pràctiques corresponents. Els professorat d'història del cinema i dels mitjans de comunicació hem el·laborat un llistat d'obres imprescindibles que l'alumnat hauria de coneixer en acabar els seus estudis, el podeu consultar a l'apartat "Recursos" de l'assignatura. Altres suggeriments addicionals són:

En cinema, sales d'exposicions o museus:

- Cinema en cartell. Resseguir les estrenes i reestrenes que tinguin relació amb la/les assignatures cursades (independentment del quadrimestre i curs en que s'imparteixin).
- Filmoteca de la Generalitat a Barcelona, altres cicles, projeccions, exposicions, instal·lacions o activitats. El professor us donarà informació en tots aquests sentits a classe, a través del Campus virtual o al taulell d'anuncis del SCINIAA (Seminari de Cinema i Arts Audiovisuals), i del seu Facebook i Twitter.

En vídeo, DVD, televisió, xarxa:

- Videoteca de la Biblioteca de Lletres de la UdL.

- Videoteca de la Biblioteca de Cinema de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya.
- Videoteques de les biblioteques de les universitats catalanes amb estudis de cinema.
- Videoteca de la Biblioteca Pública. Maternitat.
- Programació de televisió recomanada a classe. Especial atenció a La 2 (pel·lícules i *Metròpolis*), Canal 33, plataforma digital, cable...
- Distribuïdors de venda per catàleg i en xarxa.
- Portals de visionat en línia: MUBI, Filmin, Filmotech...

Sobre els APARELLS VIDEOGRÀFICS

- És recomanable disposar de reproductors videogràfics com a eines de treball. Si algú no en té pot col·laborar amb algun company que en tingui o fer servir els aparells i ordinadors de les aules d'informàtica i multimèdia de la Facultat, els de la Biblioteca de Lletres o els del SCINIAA (en aquest darrer cas prèvia petició de data i hora al professor). Qualsevol dubte sobre un film o una obra audiovisual pot ser consultat en un visionat conjunt entre el professor i l'alumne en horari de tutes.

Sobre els alumnes ERASMUS o d'altres PROGRAMES DE MOBILITAT internacionals o estatais.

- Es recomana tenir un bon nivell de castellà pel que fa al seguiment de les classes teòriques.
- No s'aplicarà a aquests alumnes cap criteri específic d'avaluació. En conseqüència, hauran de realitzar els mateixos exercicis, pràctiques i proves que els alumnes locals.
- Els alumnes de qualsevol programa de mobilitat poden respondre els exercicis i proves escrites en anglès, francès o italià, a més d'en qualsevol dels dos idiomes oficials de la UdL (català i castellà). La prova tipus test es facilitarà exclusivament en castellà.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- O1. Conèixer i comprendre la naturalesa textual de l'expressió audiovisual
O2. Conèixer i comprendre la naturalesa intertextual de l'expressió audiovisual

Competències

- Capacitat per analitzar relats audiovisuals, d'acord amb els paràmetres bàsics de l'anàlisi d'obres audiovisuals, considerant els missatges icònics amb les condicions sociopolítiques i culturals d'una època històrica determinada.
- Coneixement de la història i la evolució de la fotografia, del cinema, la radio i la televisió, a través de les seves propostes estètiques i industrials, a més de la seva rellevància social i cultural al llarg del temps.
- Coneixement de la imatge espacial i de les representacions icòniques en l'espai, tant en la imatge fixa com en audiovisual, així com els elements constitutius de la direcció artística. Aquests coneixements també inclouen els models psicològics específicament desenvolupats per a la comunicació visual i la persuasió a través de la imatge.
- Coneixement de la h^a del pensament estètic.
- Comprensió diacrònica general de la història universal de l'Art.
- Coneixement sistemàtic dels mitjans, procediments, materials i tècniques de la producció artística al llarg de la història.
- Conciència crítica de les coordenades espacials i temporals i de les interrelacions sincròniques i diacròniques dels fets fonamentals de la Història de l'Art.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. La revelació de Prometeu. Naturalesa mègica, científica, tecnològica i espectacular de la representació audiovisual.
2. Veure el món per un forat. Representació audiovisual, realitat i memòria.
3. De la matèria dels somnis. Estructura de l'expressió audiovisual.
 - 3.1. Espai, enquadrament.
 - 3.2. Temps, moviment.
 - 3.3. Espai-temps, muntatge.
 - 3.4. La dimensió sonora i la música visible.
4. Les mil i una històries. Literatura i expressió audiovisual.
5. Arquitectura i paisatges de la imaginació.
6. La veu de la pintura.
7. La redempció de l'efímer. Arts escèniques, art conceptual i expressió audiovisual.

Eixos metodològics de l'assignatura

ACTIVITAT	CODIFICACIÓ / DESCRIPCIÓ / TIPOLOGIA	O	G	HP	HNP	t	p
Classes magistrals 19 sessions	S1 / Funcionament de l'assignatura i eines per a la realització / Seminari teòric	O1/O2	GG	4t	0	4	0
	M / Classe teòrica / Classe magistral	O1/O2	GG	34t	0	34	0
Pràctiques	P1 / Visionat d'obres audiovisuals i dubtes pràctiques de camp / Pràctiques d'aula i/o de camp 12 sessions	O1/O2	GM ind	24p	0	0	24
	P2 / Exercici pràctic d'anàlisi textual: MEDEA. Selecció d'un fragment d'un film, identificació, sinòpsis, desglossament, enquadrament, moviment, muntatge, so, música, elements profilmics, posada en escena i conclusió/ Pràctiques de camp	O1/O2	ind	0	36,5p	0	36,5
Tutories (Tut)	Tut / Tutories discrecionals / Tutories	O1/O2	ind GP	4t (2t)	0	4 (2)	0
Avaluació (AV)	AV1 / Prova escrita pràctiques. Cal presentar la relació per duplicat amb la tria de pràctiques P1 a examen / Examen escrit	O1/O2	ind	2p	42p (10p)	0	44 (12)
	AV2/ Test teòric / Test	O1/O2	ind	1t	40t	41t	0
TOTAL parcial				69 (67)	118,5 (86,5)	83 (81)	104,5 (72,5)
%	(aproximat)			40	60	45 (55)	55 (45)
TOTAL				187,5 (153,5)		187,5 (153,5)	

Entre parèntesi les hores corresponents a l'assignatura en els graus HHA

O: Objectiu. **G:** Grups implicats en l'activitat. **HP:** hores presencials de l'alumne. **HNP:** hores no presencials de l'alumne i de treball autònom. **t :** hores teòriques. **p :** Hores pràctiques

Pla de desenvolupament de l'assignatura

ACTIVITAT	CODIFICACIÓ / DESCRIPCIÓ / TIPOLOGIA	G	CONCRECIÓ / CALENDARI
Classes magistrals 19 sessions	S / Funcionament de l'assignatura i eines per a la realització / Seminari teòric 2 Sessions	GG	16 i 23/09/2015, 13-15h, Aula 2.13.
	M / Classe teòrica / Classe magistral 17 sessions	GG	Dijous, 13-15, Aula 1.03, 17 i 24/09/2015 Divendres, 13-15, Aula 1.03, del 18/09/2015 al 08/01/2016
Pràctiques	P1 / Visionat d'obres audiovisuals i dubtes pràctiques de camp / Pràctiques d'aula i/o de camp 12 sessions	GM ind	GM1: Dimecres, 13-15h, Aula 2.44 del 30/09/2015 al 16/12/2015 GM2: Dijous, 13-15h, Aula 1.03 del 01/10/2015 al 17/12/2015 ind: Tots els visionats discrecionals que l'alumne realitzi per la seva part.
	P2 / Exercici pràctic d'anàlisi textual: MEDEA	ind	Lliurament via Activitats Campus virtual. Setmana 14a, dilluns 14/12/2015 15.00hh
Tutories (Tut)	Tut / Tutories discrecionals / Tutories	ind GP	Dimecres, 12-13h, SCINIAA (3.58.3), del 16/09/2015 al 13/01/2016.
Avaluació (AV)	AV1 / Prova escrita pràctiques. Cal presentar la relació amb la tria de pràctiques P1 a examen / exàmen escrit	ind	Setmana 16a, divendres 15/01/2016, 13-15h. Aula per determinar.
	AV2/ Test teòric / Test	ind	GM1: dimecres 20/01/2016, 9-10h, Aules 3.48 i 3.49 GM2: dimecres 20/01/2016, 10-11h, Aules 3.48 i 3.49
	AV2 / Test teòric / Test RECUPERACIÓ	ind	Grup únic: dimarts 09/02/2016, 9-10h, aula 3.49

Sistema d'avaluació

MECANISMES D'AVALUACIÓ	Descripció	O	ACTIVITAT	%

Exàmen escrit	Comentari d'una sessió de les pràctiques d'aula i/o de camp, triada a l'atzar d'entre 4 proposades per l'alumne. Els alumnes HHA només proposaran 1. És requisit indispensable per poder realitzar aquest exàmen presentar, segons model normalitzat, la relació per duplicat amb les obres triades com a pràctiques P1 a examen.	O1/O2	P1	20
Test	Test online presencial sobre la matèria teòrica	O1/O2	S1, M	40
Treball pràctic	Resolució d'un cas pràctic d'anàlisi textual i intertextual mitjançant la metodologia MEDEA (Microanàlisi d'elements desglossats de l'expressió audiovisual)	O1/O2	S1, P2	40
TOTAL				100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

En la pestanya "Recursos" del campus virtual estan penjats els documents on s'explica detalladament el contingut i criteris dels mecanismes d'avaluació.

Bibliografia i recursos d'informació

Tota la bibliografia de suport a l'assignatura es de recomanada consulta, tot i que es tracta d'una guia orientativa que permet encetar múltiples vies d'aproximació a la matèria que és prou diversificada.

Tots els llibres relacionats es poden trobar a la Biblioteca de la UdL o bé a través del préstec interuniversitari PUC i SOD. A pestanya "Recursos" es pot trobar una bibliografia ampliada temàtica

El professor farà un comentari de la bibliografia específica a l'inici de cada tema en les classes M.

Bibliografia bàsica

Alonso García, Luis: *Lenguaje del cine, praxis del filme: una introducción al cinematógrafo*, Plaza y Valdés, Madrid, 2010.

Altman, Rick: *Los géneros cinematográficos*, Paidós, Barcelona, 2000.

Aumont, Jacques: *À quoi pensent les films*, Séguier, Paris, 1996.

Aumont, Jacques: *El ojo interminable. Cine y pintura*, Paidós, Barcelona, 1996.

Aumont, Jacques; Marie, Michel: *Análisis del Film*, Paidós, Barcelona, 1990.

Benet, Vicente J.: *La cultura del cine. Introducción a la historia y a la estética del cine*, Paidós, Barcelona, 2004.

- Bordwell, David; Thompson, Kristin: *El arte cinematográfico. Una introducción*, Paidós, Barcelona, 1995.
- Casetti, Francesco; Chio, Federico di: *Cómo analizar un film*, Paidós, Barcelona, 2007.
- Chion, Michel: *La audiovisión. Introducción a un análisis conjunto de la imagen y el sonido*, Paidós, Barcelona, 1993.
- Costa, Antonio: *Il cinema e le arti visive*, Einaudi, Torino, 2002.
- Costa, Antonio: *Saber ver el cine*, Paidós, Barcelona, 1989.
- Darley, Andrew: *Cultura visual digital. Espectáculo y nuevos géneros en los medios de comunicación*, Paidós, Barcelona, 2003.
- Ferro, Marc: *El cine, una visión de la historia*, Akal, Madrid, 2008.
- Ferro, Marc: *Historia contemporánea y cine*, Ariel, Barcelona, 1995.
- Gorostiza, Jorge: *La profundidad de la pantalla. Arquitectura + Cine*, Colegio de Arquitectos de Canarias, Ocho y Medio, Madrid, 2008.
- Gubern, R.: *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*, Gustavo Gili, Barcelona, 1992.
- Gubern, Romà: *Del bisonte a la realidad virtual*, Anagrama, Barcelona, 1996.
- Hueso Montón, Angel Luis: *El cine y el siglo XX*, Ariel, Barcelona, 1998.
- Konigsberg, Ira: *Diccionario técnico Akal de cine*, Akal, Madrid, 2004.
- Lévy, Pierre: *¿Qué es lo virtual?*, Paidós, Barcelona, 1999.
- Manovich, Lev: *El lenguaje de los nuevos medios de comunicación. La imagen en la era digital*, Paidós, Barcelona, 2010.
- Marzal Felici, Javier; Gómez Tarín, Francisco Javier : *Metodologías de análisis del film*, Edipo, Madrid, 2007.
- Meigh-Andrews, Chris: *A History of Video Art: The Development of Form and Function*, Berg Publishers Limited, Oxford, 2006.
- Méjean, Jean-Max: *Philosophie et cinéma*, Cinémaction 94, Corlet, Condé-sur-Noireau, 2000.
- Mitchell, William J.T.: *Teoría de la imagen. Ensayos sobre representación verbal y visual*, Akal, Madrid, 2009.
- Moreno, Isidro: *Musas y nuevas tecnologías. El relato hipermedia*, Paidós, Barcelona, 2002.
- Pérez Bowie, José Antonio (ed.): *Reescrituras fílmicas: Nuevos territorios de la adaptación*, Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 2010.
- Pérez Bowie, José Antonio: *Leer el cine. La teoría literaria en la teoría cinematográfica*, Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 2008.
- Porter, Miquel; González, Palmira; Casanova, Anna: *Las claves del cine y otros medios audiovisuales*, Ariel, Barcelona, 1994.
- Quéau, Philippe: *Lo virtual (virtudes y vértigos)*, Paidós, Barcelona, 1996.
- Quintana, Àngel: *Fábulas de lo visible. El cine como creador de realidades*, El Acantilado, Barcelona, 2003.
- Rivaya, Benjamín; Zapatero, Luis (eds.): *Los saberes y el cine*, Tirant Lo Blanch, València, 2010.
- Rosenstone, Robert A.: *El pasado en imágenes*, Ariel, Barcelona, 1997.
- Salt, Barry: *Film Style and Technology: History and Analysis*, Starword, London, 2009.

Sánchez Noriega, José Luis: *De la literatura al cine. Teoría y análisis de la adaptación*, Paidós, Barcelona, 2000.

Sánchez Noriega, José Luis: *Historia del Cine. Teoría y géneros cinematográficos, fotografía y televisión*, Alianza, Madrid, 2006.

Sánchez-Escalonilla, Antonio (coord.): *Diccionario de creación cinematográfica*, Ariel, Barcelona, 2003.

Sand, Shlomo: *El siglo XX en pantalla. Cien años a través del cine*, Crítica, Barcelona, 2005.

Sorlin, Pierre: *Estéticas del audiovisual*, La marca, Buenos Aires, 2010.

Sossai, Maria Rosa: *Film d'artista: percorsi e confronti tra arte e cinema*, Silvana, Cinisello Balsamo, 2008.

Stam, Robert: *Teorías del cine. Una introducción*, Paidós, Barcelona, 2001.

Tesson, Charles: *Teatro y cine*, Paidós, Barcelona, 2012.

VV.AA.: *Videoculturas de fin de siglo*, Cátedra, Madrid, 1990.

Weinrichter, Antonio (ed.): *La forma que piensa. Tentativas en torno al cine-ensayo*, Festival Punto de Vista. Gobierno de Navarra, Pamplona, 2007.

Zecchi, Barbara (ed.): *Teoría y práctica de la adaptación fílmica*, Complutense, Madrid, 2012.

Zumalde, Imanol: *La experiencia fílmica. Cine, pensamiento y emoción*, Cátedra, Madrid, 2011.